

COMENTARI

El poema 122b Mon bon senyor, puix que parlar en prosa el podem situar dins les Cantigues morals del cançoner d'Aussias March, la etapa més eixuta de la seva lírica. Emergeix en aquest període el fons moral de l'autor, el penediment, els conceptes de fort contingut doctrinal i la fixació de March com a poeta-filòsof amb la concepció de l'home inspirat en Aristòtil. Reflexa el penediment, les caigudes i el sentiment de culpa de l'autor. És un dels dos últims poemes de March, en el final de la seva vida com a poeta, definit com a un home vell confesant que va lliurar-se a l'amor. És possible fixar amb exactitud la data en que es redactà aquest poema, gràcies a les diferents referències esmentades en la composició. La primera és l'aparició de Lucrezia d'Alagno, amant Napolitana del rei, l'afer entre els dos esdevingué l'any 1457 i la mort del rei tingues lloc un any després, el poema s'escrigué en aquest període de temps.

El fragment de les cinc primeres estrofes en que es centra el comentari es pot dividir en dues parts. La primera part estaria formada per les tres primeres estrofes, en les que l'autor redacta l'intenció de la composició, la sol·licitud del falcó i justifica la seva petició com a únic delit en la seva ja avançada edat.

La segona part conforma la quarta i cinquena estrofa, on el poeta fa un elogi a les persones del rei Alfons el Magnànim i a la seva amant Lucrezia d'Alagno, d'origen napolità, presentant als amants com a exemple d'amor humà honest que tant a teoritzat March en la seva obra.

El poema es presenta distribuït en 9 cobles de vuit versos, composició tradicional de la cançó trobadoresca. La serie de cobles es clou amb dues estrofes breus de quatre versos que formen la tornada i seguda. La rima del poema és consonant creuada (ABBA CDDC...) i capcuada al unir la ultima rima de cada estrofa amb la primera de l'estrofa immediata (CEEC FGGF...). El vers es construeix a partir del decasíl·lab líric català, format per dos hemistiquis d'estructura 4+6, amb accent a la 4ª síl·laba (rima masculina) i a la 10ª (amb alternança de rima masculina i femenina).

El poema conté una apel·lació directa al Rei Alfons, a qui March fa una petició en vers sol·licitant un falcó i com única forma d'obtenir el favor del rei que observem en els quatre primers versos. El nom del destinatari de la composició s'oculta darrera una al·lusió, a qui el jo poètic anomena mon bon senyor.... Cal recordar que March havia participat de jove en diferents campanyes militars i que havia sigut el falconer de la casa reial.

En la segona estrofa, com ja he mencionat en la introducció del poema, el jo poetic es presenta com a una persona d'edat avançada expressa amb una perifrasis en el vers 9 tots los delits del cos he ja perdut... i amb aquest pretext justifica la seva petició al rei, dons la vellesa representa la manca de satisfacció (el delit), no sentint ni el delit animal o irracional, ni el moral de virtut, per tant només pot refugiar-se en la caça.

En el tercer vers, March llança l'amenaça davant la negativa del rei, de tornar a lliurar-se a l'amor, l'amor foll al que l'autor dedica gran part de la seva obra i que situem en els versos 17 al 20. A través d'una metàfora al vers 23 en part on rompa el coll... fa referència al difícil i perillós joc de l'amor en el reiterat discurs teòric de l'autor sobre aquest. En aquesta metàfora identifica la part on rompe el coll com el punt més alt d'una muntanya o indret referint-se a la dificultat, perills i inseguretats que signifiquen l'amor foll, tal com un animal ociós.

En la quarta estrofa trovem un elogi a l'amant napolitana del rei Alfons, amb un discurs perifràstic que idealitza la dama de Nàpols com a la dona ideal. En els dos primers versos d'aquesta estrofa, el poeta es lamenta de la seva sort en el amor, sempre desfavorable en el seu desig d'aconseguir un amor bell i culpa a les dames, de no haver compartit mai el seu ideal amorós. L'elogi el trobem situat entre els versos 28 i 32. La dona que respon a aquest ideal no es trova pas a la corona d'Aragó, sinó a Nàpols. Aquest regne es anomenada metafòricament amb l'expressió Deça lo Far, es a dir, situat al Nord occidental de Sicília. En els dos últims

versos de l'estrofa, es fa referència a la revocació de la petició que va sol·licitar Lucrezia d'Alagno al papa Calixte III que consistí en l'anul·lació del matrimoni d'Alfons .

En la cinquena i última estrofa d'aquest comentari, l'autor intensifica l'elogi que ha iniciat en el vers anterior. En el vers 33, qualifica la relació entre Alfons i Lucrezia com a exemple d'un amor noble i correcte. Aquesta és l'exemple de tot bé... i seguidament descriu a Alfons com a rei valent... i a Lucrezia, excepcionalment, dona tal en meravella. Però, i dins el marc de la visió de l'amor que en diversos passatges de l'autor en fa referència, aquest amor té el càstig diví.

Així, l'assuple del falcó passa a un segon terme en la composició, però simbolitza el pretext idoni per la confessió del jo poètic i la seva biografia, amb un fons retrospectiu i desde una perspectiva de vellesa, que fins ara no havia reflectit l'obra de March.

NOTA DEL COMENTARI

El poema 122b està compostat per 80 versos, però en aquest comentari només seran analitzats els 40 primers. L'estudi de la mètrica i la rima engloba tota la composició i encara que només presenti aquesta primera meitat del poema (es a dir, les cinc primeres estrofes), he trobat apropiat redactar-ne l'estructura total. Tret d'aquest estudi particular, el rest del comentari es centrarà en la primera part del poema ja esmentada.

VOCABULARI

Abð amb

Deçað a aquesta banda

Delitarð delitar-se

Descominalð poc propici, desfavorable

Eð i

Grifautð falcó gros

Hocð sí

Masð mes

Menys deð sense

Mutð canvi

Puixð més

Requerð requeriment, petició

Tostempsð tot el temps, sempre

Vullað vulgui

BIBLIOGRAFIA

Xavier Dilla: Guia de lectura d'Ausiàs March, Editorial Empuries (Les naus d'Empúries) Barcelona 1997.

J. Tiñena, F. Gadea, R. Bacardit, M. Nadal, J. Borrell, A. Broch i Mª T. Verdaguer: Lectures de Batxillerat 99-00/00-01, Edicions la Magrana (L'espèrver llegir) Barcelona 1999.

Diversos: Comentaris de text, Edicions la Magrana (L'espèrver llegir) Barcelona 1999.

COMENTARI D'AUSIÀS MARCH

Mon bon senyor, puix parlar en prosa